

Evaluatie Jaarwisseling Gemeente West Betuwe 2020-2021

Algemeen beeld

De afgelopen jaarwisseling, die dit jaar extra bijzonder was vanwege het landelijk vuurwerkverbod en Corona, is mede dankzij alle voorbereidingen en inzet van gemeente en hulpdiensten in operationele zin relatief positief verlopen. Voornamelijk de kernen Waardenburg en Beesd waren hierop een uitzondering.

In de aanloop naar de jaarwisseling was het vrijwel in alle kernen rustiger met vuurwerk en brandjes dan in de voorgaande jaren. De voorbereiding van de jaarwisseling heeft in algemene zin veel inspanning gevraagd en gekregen.

De aanpak

De jaarwisseling 2020-2021 is op de volgende wijze aangepakt:

- Ambtelijke lokale voorbereiding in het voorjaar en najaar 2020.
- Bestuurlijke operationele voorbereiding door de burgemeester en betrokken stakeholders op meerdere momenten in het najaar van 2020.
- Evaluatie (januari 2021).

Financiën

De gemeente West Betuwe heeft in de begroting voor de oud- en nieuwwiering structureel een budget van 47.250 euro opgenomen. Van dit bedrag is 15.000 euro gereserveerd voor schades / vernielingen.

Politie/ toezichthouders

De politie heeft in de aanloop naar en tijdens de jaarwisseling voor het gehele basisteam De Waarden, maar ook in West Betuwe, diverse eenheden ingezet. In de meeste kernen is de jaarwisseling prima verlopen. De door de gemeente ingehuurde toezichthouders hebben hieraan ook hun preventieve bijdrage geleverd. Zij zijn ingezet in het voortraject (laatste week november en de maand december in de weekenden) in de kernen Beesd, Waardenburg en Ophemert. Tijdens de jaarwisseling zelf zijn er ook nog toezichthouders actief geweest op het Marktpllein in Geldermalsen.

Brandweer

De brandweer is deze jaarwisseling (op 31 december 2020 en 1 januari 2021) 27¹ keer uitgerukt voor buitenbrand(jes). Bij deze uitrukken van de brandweer ging het met name om de kernen Herwijnen en Waardenburg. In de aanloop naar de jaarwisseling (1 december 2020 tot en met 30-12-2020) is de brandweer 57² keer uitgerukt voor buitenbrand(jes).

Afwijkend brandbeleid

Er is dit jaar evenals vorig jaar geen sprake geweest van afwijkend beleid bij branden in de aanloop naar de jaarwisseling. In de aanloop naar de jaarwisseling waren met name in Ophemert en Waardenburg meerdere buitenbrandjes. Dit aantal was hoger dan in de jaarwisselingnacht zelf. Er is hiervoor geen sluitende verklaring, maar waarschijnlijk gaat het om: de traditie, de kick en het kat-en-muisspel met de hulpdiensten. Er zijn door o.a. de Boa's en de gebiedsbeheerder extra rondes gemaakt in West Betuwe. Het doel hiervan was om preventief opslaglocaties van brandbaar materiaal vroegtijdig te signaleren en direct op te ruimen.

¹ Vorig jaar waren dit er 12.

² Vorig jaar waren dit er 48.

Vreugdevuren / carbidschieten

Het regionaal beleid ten aanzien van vreugdevuren is: 'niet toegestaan, tenzij'. Voor tenzij geldt: wie een vreugdevuur wil afsteken, moet een ontheffing aanvragen in het kader van de Algemene plaatselijke verordening (Apv). Bij vuren zonder ontheffing, is sprake van een overtreding. Op het moment van constateren, wordt door de hulpdiensten een inschatting gemaakt over het al dan niet handhavend optreden of gecontroleerd laten (uit)branden. Voor carbid schieten is een vergunning nodig conform de Apv. We hebben in West Betuwe geen enkele ontheffing of vergunning verleend.

Meldpunt vuurwerkoverlast

Voor het eerst dit jaar is er een meldpunt vuurwerkoverlast ingesteld. Via het e-mailadres: vuurwerkoverlast@westbetuwe.nl konden inwoners, naast de gebruikelijke kanalen, melding doen van vuurwerkoverlast. De melders kregen een automatisch antwoord. De bedoeling van het mailadres was om te acteren op meldingen in de weken voorafgaand aan de jaarwisseling. In totaal zijn er 10 meldingen via de e-mail binngekomen. Deze meldingen zijn echter op 31 december na 22.00 uur binngekomen, toen waren er geen Boa's meer actief in de gemeente om gelijk iets met deze meldingen te doen. Telefonisch zijn er 20 meldingen gedaan in de aanloop naar de jaarwisseling. Deze meldingen zijn meegenomen in de algehele surveillance zodat er dagelijks toezicht op was.

Cameratoezicht / andere maatregelen

In de gemeente is geen cameratoezicht ingezet. Wel was er een adviesroute voorbereid en in gebruik genomen, met het oog op een veilige doorgang, om de bekende kruising in Waardenburg niet te hoeven passeren.

Activiteiten / feestelijkheden

Gedurende de jaarwisseling waren er vanwege de Corona-maatregelen geen georganiseerde festiviteiten. Wel heeft het jeugd- en jongerenwerk op oudejaarsdag, voor de jeugd tot en met 17 jaar activiteiten georganiseerd onder begeleiding. Vanwege de Coronabeperkingen heeft niemand een beroep gedaan op een financiële bijdrage door de gemeente voor het organiseren van een activiteit.

Meldingen, aangiften en waarschuwingen

In Ophemert is de jaarwisseling in tegenstelling tot voorgaande jaren erg positief verlopen.

In Waardenburg heeft de ME moeten optreden op de bekende kruising. In Beesd is er gestookt op het Dorpsplein, door de afzetting vanuit de gemeente was dit niet mogelijk met caravans. De situatie daar was in eerste instantie meer gericht op samen zijn met elkaar. Later heeft dit een andere wending gekregen, maar toen was vrijwel alle beschikbare politie-inzet aanwezig in Waardenburg. Tijdens de inzet zijn verschillende politievoertuigen beschadigd. Er is zelfs bijstand van de ME uit Gelderland-Midden gekomen, later in de nacht heeft de eenheid van Gelderland-Zuid weer bijstand verleend aan Gelderland-Midden.

Er zijn vijf aanhoudingen verricht in Waardenburg in verband met vernielingen (afgedaan met processen verbaal, omdat voor openlijke geweldpleging onvoldoende sluitend bewijs is) en vuurwerk-bezit. Verder zijn er naar aanleiding van informatie vanuit politie en toezichthouders waarschuwingen verzonden, wel te weten:

- Dertien personen (waarvan elf binnen onze gemeente, één in de gemeente Buren en één in Vijfheerenlanden) hebben, met oog op het faciliteren van openbare orde verstoringen, een waarschuwingsbrief ontvangen van de burgemeester.
- Vier personen binnen onze gemeente hebben, met oog op het in bezit hebben van illegaal vuurwerk, een waarschuwingsbrief ontvangen van het college.

Mogelijk volgen er nog meer waarschuwingen of andere maatregelen aan de hand van beschikbare informatie die nog nader geanalyseerd moet worden.

Om aan informatie te komen via inwoners is aan de voorkant veel geïnvesteerd, in de nacht van de jaarwisseling zelf heeft dit helaas geen soelaas geboden. Mogelijk resulteert dit wel in een hogere meldingsbereidheid in de aanloop naar de volgende jaarwisseling.

De gemeente heeft vanuit de inwoners meerdere e-mails vanuit Waardenburg gehad, daarnaast ook reacties vanuit Beesd, Tricht en Meteren.

Geweld tegen ambtenaren in functie

De (voertuigen van de) hulpdiensten zijn bekogeld met zwaar vuurwerk en er zijn vernielingen geweest aan materieel van de politie (ME-auto's) door het leggen van kraaienpoten op bepaalde wegen in Waardenburg. Er zijn in West Betuwe geen ambtenaren gewond geraakt.

Inzamelingsacties vuurwerkresten / kerstbomen en opruimen

Er zijn vanwege het landelijke vuurwerkverbod geen vuurwerkkzakken beschikbaar gesteld door de Avri voor het verzamelen van vuurwerkresten. Ook zijn er geen kerstbomen ingezameld. Het vuurwerkafval is in de meeste gevallen na 2 januari opgeruimd, tenzij het een gevaar betrof voor de openbare orde en veiligheid. De insteek is om deze werkwijze de volgende jaarwisseling te continueren.

Extra vrachtauto

Ook dit jaar is weer een extra vrachtauto ingehuurd om opruimwerkzaamheden te verrichten, waardoor de buitendienst grotendeels werd ontlast. De aansturing hiervan gebeurt via de politie, die ook de meldingen binnenkrijgt en ter plaatse al dan niet in samenspraak met de brandweer de noodzaak kan inschatten. De inzet van deze extra vrachtauto, tot ongeveer 04.00 uur, wordt als positief ervaren.

Vuurwerk en vuurwerkverboden

De toename van zwaarder illegaal vuurwerk en de overlast op sommige locaties van vuurwerk blijft een punt van aandacht. Dit heeft in sommige gevallen ook voor de nodige particuliere schade gezorgd in met name Meteren, Beesd en Waardenburg. Lokale vuurwerkverboden waren niet aan de orde als gevolg van het landelijk vuurwerkverbod.

Communicatie / preventie

Dit jaar is gekozen voor een meervoudige communicatie en preventie-aanpak. Via het Weekblad West Betuwe is een open brief van de burgemeester verspreid, er zijn diverse vlogs gemaakt en er is, afgenomen via een lokale ondernemer, als klein gebaar met een link naar de coronacrisis een duurzame folie ballon (voor binnen achter de ramen) verspreid. Ook is via de social media veelvuldig aandacht gevraagd voor het doen van meldingen. Tot slot is er actief een campagne Meld Misdaad Anoniem geweest.

Vernielingen en beschadigingen van / aan gemeentelijke eigendommen

De schade aan gemeentelijke eigendommen bedraagt 70.000 euro (inclusief herstel, arbeid en exclusief BTW; vorig jaar 110.000 euro) in de periode 1 december 2020 tot en met 8 januari 2021. De kosten zitten met name in vernielingen van verkeersborden, afvalbakken en straatwerk (veel kolken) en/of straatmeubilair. Van de vernielingen is aangifte gedaan. Vooralsnog zijn er geen daders bekend om deze kosten op te verhalen. De keuze om niet alle, circa 850 prullenbakken, in de gemeente af te sluiten of te verwijderen, zit in een kosten-baten analyse. Alles afsluiten en later weer openmaken brengt meer kosten met zich mee, dan het vervangen van de vernielde prullenbakken. De keuze voor afsluiten is gevallen op circa 150 risico locaties, waar de afvalbakken in de voorgaande jaren vernield zijn.

Vorig jaar bedroeg de schade van 31 december 2019 op 1 januari 2020 circa 110.000 euro. Van de jaarwisseling 2018-2019 is er geen beeld van de totale schades in het voor- en na traject. Behalve de kosten als gevolg van schade zijn er ook kosten gemaakt bij de voorbereiding. In onderstaande tabel zijn alle uitgaven opgesomd.

Totale kosten

Onderdeel	Bedrag in euro's (exclusief BTW)
Toezichthouders	5.500
Extra auto GNL	3.900
Vernielingen en beschadigingen (met herstel en arbeid)	70.000
Communicatie / preventie	11.400
Totale kosten jaarwisseling	90.800

De belangrijkste conclusies en aandachtspunten op een rij

- De hulpdiensten zijn bekogeld met zwaar vuurwerk en er zijn vernielingen geweest aan materieel van de politie (ME-auto's) door het leggen van kraaienpoten.
- Het afwijkend brandbeleid is niet toegepast.
- De wens is om de ingehuurd extra auto voor de komende jaarwisseling wederom in te zetten.
- Illegaal en zwaar vuurwerk is een blijvende zorg.
- De ingehuurd toezichthouders worden vooral ingezet in de weekenden in november en december en op oudejaarsdag.
- Het vuurwerkafval is in de meeste gevallen na 2 januari opgeruimd, tenzij het een gevaar betrof voor de openbare orde en veiligheid. De insteek is om deze werkwijze de volgende jaarwisseling wederom te continueren.
- Er worden tijdig voldoende vuurwerk afvalzakken besteld en verspreid (mits geen landelijk vuurwerkverbod).
- Kijken naar de rol van jeugd- en jongerenwerk in relatie tot hun vertrouwenspositie ten opzichte van de jeugd.
- Kijken naar nieuwe/ andere technieken/ mogelijkheden in de aanpak op gebied van preventie en opsporing.
- De omvang van het schade- en herstelbedrag is euro 70.000 (incl. herstel, arbeid en excl. BTW).
- De Meld Misdaad Anoniem campagne is geëvalueerd. De campagne heeft gemiddeld meer anonieme meldingen opgeleverd dan in voorgaande maanden en in vergelijking tot dezelfde periode in voorgaande jaren.

Actielijst

Actie / afspraak	Actiehouder	Periode
Waarschuwingen of andere maatregelen nemen aan de hand van beschikbare informatie die nog nader geanalyseerd moet worden.	Politie Gemeente	Eerste kwartaal 2021
Bijeenkomsten organiseren om tijdig in gesprek te gaan met stakeholders uit Beesd en Waardenburg	Gemeente	Tweede helft 2021
Positie jeugd- en jongerenwerk in relatie tot hun vertrouwenspositie bespreken	Gemeente Jongerenwerk	Geheel 2021

27 januari 2021

Kenmerk

Pagina 5 van 5

Inhuur opruimploeg continueren	Gemeente	Laatste kwartaal 2021
Aanpak jaarwisseling 2021-2022 tijdig vormgeven met extra aandacht voor afval bakken en opruimen van brandhaarden	Gemeente	Laatste kwartaal 2021
Extra toezichthouders inhuren in november/december	Gemeente	Laatste kwartaal 2021
Vuurwerk afval zakken bestellen en verspreiden	Gemeente	Laatste kwartaal 2021
Meldpunt vuurwerkoverlast continueren en hierover tijdig communiceren	Gemeente	Laatste kwartaal 2021
Bestuurlijke maatregelen tegen eerder gewaarschuwde personen onderzoeken	Gemeente	Laatste kwartaal 2021